

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 211/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. F. N., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prievidza sp. zn. 15 Er/1272/2003 z 29. októbra 2010 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 CoE/243/2010 z 31. januára 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 Er/1272/2003 z 29. októbra 2010 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 CoE/243/2010 z 31. januára 2011.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že predmetným uznesením okresného súdu jej bola uložená povinnosť *„zaplatiť súdny poplatok za podanie urobené elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom v hodnote 1,92 €“*. *Následne krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu, čím „rozhodoval v rozpore so zákonom“*.

Porušenie svojich práv vidí v tom, že toto konanie malo byť v zmysle § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) oslobodené od súdneho poplatku, pretože ide o vymáhanie pohľadávky z výkonu zdravotného poistenia v zmysle zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľka poukazuje na to, že *„Nie osoba veriteľa, ale charakter pohľadávky, t. j. nárok vzniknutý z titulu poskytovanej zdravotnej starostlivosti, je právnym dôvodom na oslobodenie od súdnych poplatkov v súdnom konaní o jej uplatňovaní. Porušenie právnych povinností pri zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti nemôže viesť k zhoršeniu postavenia veriteľov, alebo nových veriteľov pri uplatňovaní a súdnom vymáhaní takýchto pohľadávok“*.

Na podporu svojich tvrdení uvádza aj judikatúru ústavného súdu (nález sp. zn. III. ÚS 63/06 z 23. augusta 2006) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) (rozsudky sp. zn. 4 Obdo/16/98 z 1. júna 2000 a sp. zn. 5 Cdo/29/2004 z 30. júna 2004.

Sťažovateľka preto tvrdí, že keďže pohľadávka zdravotnej poisťovne je pohľadávkou zdravotného poistného, účastníkovi konania sa postupom súdov odňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku a zároveň boli porušené jej základné práva v ústave a dohovore.

Zároveň jej bola odňatá možnosť konať pred súdom aj tým (k tomu uvádza judikatúru najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo/172/2008 z 10. novembra 2008 a sp. zn. 3 Cdo/78/2008 z 21. januára 2009), že uznesenia okresného súdu a krajského súdu sú arbitrárne, pretože nie sú ani riadne odôvodnené a všeobecné súdy sa „nevysporiadali s príslušnými zákonnými ustanoveniami“ a sú tiež „v rozpore v vnútroštátnou právnou úpravou“.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 CoE/243/2010-72 zo dňa 31. 01. 2011 došlo k porušeniu práva... na súdnu a inú ochranu, k porušeniu práva... na spravodlivý súdny proces, ako aj k porušeniu vlastníckeho práva... garantovaných čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a ods. 4 Ústavy... ust. čl. 36 ods. 1 Listiny... a ust. čl. 6 ods. 1... dohovoru...

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16CoE/243/2010-72 zo dňa 31.01.2011 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd... priznáva... náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 140/03, III. ÚS 118/04, III. ÚS 170/06).

Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru jednak uznesením okresného súdu sp. zn. 15 Er/1272/2003 z 29. októbra 2010 (avšak v petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, toto uznesenie už nenamietala), ale najmä uznesením krajského súdu sp. zn. 16 CoE/243/2010 z 31. januára 2011, ktorými malo dôjsť k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, pokiaľ ide o uloženie povinnosti sťažovateľke zaplatiť súdny poplatok za podanie urobené elektronickými prostriedkami a podpísané zaručeným elektronickým podpisom v sume 1, 92 €.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, a ani mu neprislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu týchto práv alebo slobôd (podobne IV. ÚS 238/07). To však nie je prípad sťažovateľky, ktorá mala zaplatiť súdny poplatok iba v nepatrnej sume, a zo sťažnosti tiež nevyplýva, aké reálne následky malo pre sťažovateľku

prípadné nezaplatenie súdneho poplatku, t. j. či v dôsledku toho bolo predmetné exekučné konanie zastavené, resp. ukončené.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol:

«Odvolací súd sa nestotožnil s názorom oprávneného, že ide o konanie oslobodené od platenia súdnych poplatkov. V danej veci je exekučným titulom platobný výmer č. 454/2002 zo dňa 21. 5. 2002, ktorý vydal JUDr. T. K., správca konkurznej podstaty P..., ktorému v zmysle ust. zák. č. 328/1991 nevyplýva oprávnenie vydávať individuálne akty orgánu verejnej správy (zdravotnej poisťovne). Platobný výmer vydaný správcom konkurznej podstaty je nulitným aktom, na ktorý sa hľadá, ako keby nebol vydaný, čo konštatoval Okresný súd Prievidza uznesením č. k. 15 Er/l272/2003-19 zo dňa 4. 8. 2010. V zmysle uvedeného a s poukazom na osobu, ktorá vydala platobný výmer, nemožno považovať toto konanie za konanie vo veciach zdravotného poistenia, ktoré by bolo vecne oslobodené od súdneho poplatku.

Súdne poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (§ 1 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch).

Sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku alebo pevnou sumou.

Podľa položky 20a za vyhotovenie rovnopisu podaní a ich príloh, ktoré vytvoria súdny spis, a rovnopisu podaní a ich príloh doručovaných účastníkom, ak bolo podanie urobené elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona za každú stranu 0,06 eura najmenej 6,50 eura za podanie, ktoré je návrhom na začatie konania s prílohami, najmenej 1,50 eura za ostatné podania s prílohami.

Súd prvého stupňa teda postupoval správne, keď oprávnenému, ktorý vykonal podanie zaručenými elektronickými prostriedkami, uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok. Keďže súdny poplatok vyrubil v správnej výške, odvolací súd napadnuté uznesenie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.»

Ústavný súd napádané rozhodnutie krajského súdu po preskúmaní jeho obsahu hodnotil ako ústavne konformné a zodpovedajúce obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napádané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje ani znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené, s uvedením príslušného zákonného ustanovenia vyplývajúceho zo zákona o súdnych poplatkoch, na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať. To, že sťažovateľka má na vec iný právny názor, ešte neznamená, že došlo k porušeniu jej označených práv zo strany krajského súdu.

Ústavný súd preto po zohľadnení všetkých okolností daného prípadu nemohol akceptovať ani námietky sťažovateľky, ktoré uviedla v sťažnosti (poukazujúc na judikatúru ústavného súdu a najvyššieho súdu), pretože ako vyplýva z uvedeného, nejde o rovnaké veci a záver o tejto otázke treba predovšetkým vyvodiť najmä z právnych dôvodov uplatňovaného nároku.

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Keďže ústavný súd v posudzovanej veci nezistil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 36 ods. 1 listiny, nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (obdobne napr. I. ÚS 276/2010, IV. ÚS 299/2010, III. ÚS 61/2011).

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval a nezaoberal sa ani otázkou, či sťažovateľke bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože tento dôvod je samostatným dovolacím dôvodom, ktorá patrí na posúdenie najvyššiemu súdu, nie ústavnému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2011